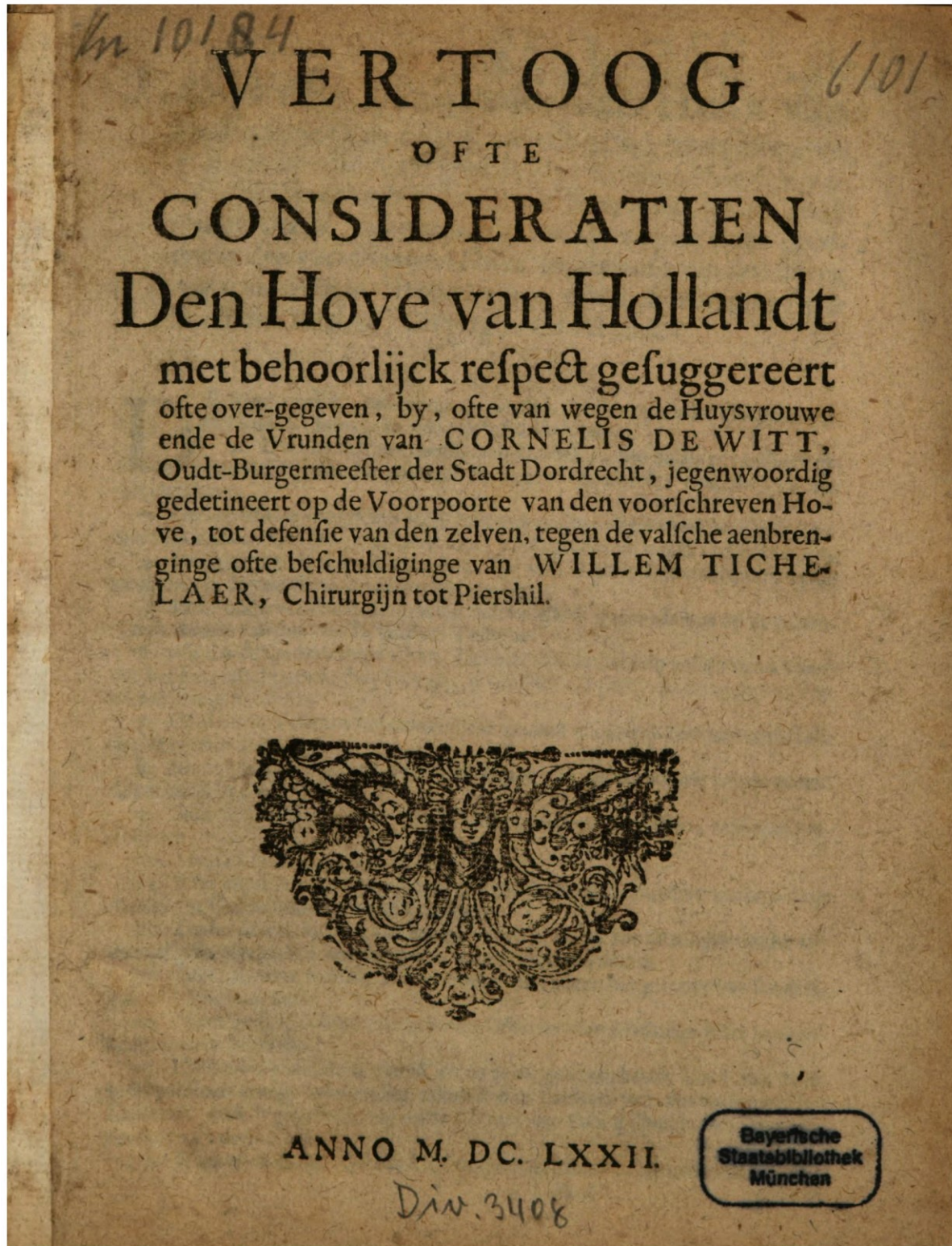

(3)

Verdoogh ofte Consideratien den Hove van

Hollandt met behoorlijk respect gesuggereert ofte overgegeven, by ofte van wegen de Huysvrouw ende de Vrienden van Cornelis de Witt, Oudt-Burghermeeſter der Stadt Dordrecht, jegenwoordigh gedetineert op de Voortpoorte van den voorschreven Hove, tot defenſie van den ſelven tegen de valsche aenbrenginge ofte beſchuldiginge van Willem Tichelaer, Chirurgijn tot Piershil.

I.

DE Verdoonders voor-gekomen zijnde, dat de opgemelte Gedetineerde ſieckelijck t'huys gekomen van 's Lands Vloote,

2. Daer hy ſich ten dienſte van den Staet, ſoo nu als ten anderen tijde ſoodanigh hadde gedragen als de gantsche werelt, ende de Vyanden ſelfs bekend is,

3. Op den een en dertighſten Julij laetſleden door ordre van Uw Edele Mo: ruyt de Stadt van Dordrecht gehaelt, ende alhier gelogeert was in de Casteleynne,

4. Hebben niet konnen nalaten, haer ſoo veel doenlijck te informeren op de redenen van de voorſz onverwachte bejegeninge,

5. Ende ondervonden hebbende dat ſulcks alleen gegrondt was op de calumnieuſe delatie van den voorſz Willem Tichelaer,

6. Als dat de Gedetineerde, hem Tichelaer ſoude hebben willen om-kopen tot het execrabel fait van ſyne Hoogheyd den Heere Prince van Orangie om 't leven te brengen,

7. Hebben de Verdoonders nauwelijcks konnen reſolveren haer de voorſz ſake aen te trecken,

8. Als by haer ſelven wel verſekert zijnde van de innocentie van de voorn: Gedetineerde,

9. Ende noyt anders haer hebbende konnen voor oogen ſteffen, veel min perſuaderen,

10. Gelijk ſy als noch niet en doen,

11. Dan dat de alomme blijkende candeur ende ronde maniere van leven van den ſelven Gedetineerde ende alle de ſyne,

12. Onder dewelcke noyt van eenige eeuwen tot nu toe de minſte vleckje van diergelijcke ofte andere boosheyt ofte wreetheyt is gevonden,

13. Meer als over ſuffiſant waren omme niet alleen het geloove van ſoodanigen dilatie te benemen,

14. Maer oock ſelfs hem van de minſte ſuſpicien van dusdanige gedachten geheelijcken te bevryden,

15. Hebbende overſulcks alleenlijck na tijds gelegentheyt Uw Edele Mo: geſuppediteert eenige informatien rakende den Perſoon van den voornoemden Delateur, ende 't gepaſſeerde in ende ontrent des ſelfs geſpreck met den voornoemden Gedetineerde,

16. Waer op oock na verſcheyden verhooringen ende confrontatien,

A 2

17. De

(4)

17. De Verdoenders bevonden hebben dat den voornoemden Delateur op Saterdag den 6. deser maendt Augusti, is gebracht op de voorz Voor-poorte van desen Hove :

18. Maer alsoo de Verdoenders daer beneffens hebben vernomen, dat de Gedetineerde mede uyt de voorz Casteleynne derwaerts getransporteert is,

19. Ende sulcks de voorz twee soo ongelijke Partyen als metten anderen gelijk gestelt zijn,

20. Soo hebben sy daer uyt niet anders konnen besuyten,

21. Dan dat Uw Edele Mog: als noch eenige bedenckelijckheyd in de voorz sake souden mogen hebben, waer door de volkomen absolutie van den voorn: Gedetineerde, ende exemplaire straffe van den voorn: valschen Delateur voor als noch niet gevolght en is.

22. Ende derhalven hebben de Verdoenders geacht als noch van haer devoir te wesen, Uwe Edele Mog: met alle respect van de navolgende consideratien ende suggestien te dienen,

23. By dewelcke Uw Edele Mog: bericht zijnde van de conditie ende gelegentheyd van de Persoon van de voorn: Tichelaer,

24. Mitsgaders van de rechte toedraght van de sake soo hy Tichelaer die in desen heeft ondernomen,

25. Ende Uw Ed: Mog: hare secrete informatien daer op verder nemende,

26. Van de eene zyde seer klaerlijk sullen konnen ontdekken de notoire ongeloofwaardigheyt van den voorn: Delateur, ende finistre menées van den zelve,

27. Ende van de andere zyde volkomenlijk sullen konnen gerust zijn op de innocentie van de voorn: Gedetineerde.

28. Tot welken eynde Uwe Ed: Mo: dan voor eerst sullen believen te noteren,

29. Dat den voorn: Tichelaer niet en is een Persoon van eerlijcken omme-gangh ofte goeden name,

30. Maer in tegendeel al van over vele jaren bekend voor een Persoon van een seer besproken leven,

31. Hebbende al in den jare 1667. daer van gegeven preuven mettet plegen van vele moetwillen in vechten en smyten.

32. Wyders dat den voorn: Tichelaer sich niet alleen tot dusdanige onbetamelijcke stucken heeft uytgelaten,

33. Maer oock de begeerte hebbende gekregen tot de middelen van sekere Janneken Eeuwouts,

34. Zijnde een jonge Dochter van onbesproke leven en goede gelegentheyd,

35. Dat hy deselve met vele insolentien geweldelijck heeft vervolght, ende getracht te obligeren om met hem te trouwen.

36. Edoch de voorz Dochter niet sonder groote reden een averfie van hem hebbende,

37. Dat hy deselve voor eerst op het Dorp, daer sy was woonende, met soo veel moetwilligheden heeft bejagent,

38. Dat sy omme haer daer van te bevryden, genoodsaekt is geweest van daer binnen Dordrecht te gaen woenen, ten huys van sekere eerlijcke Weduwe,

39. Alwaer hy deselve noch insgelijks gecontinucert heeft, niet alleen onbehoorlijk te molesteren,

40. Maer oock selfs op het huys gewelt te plegen,

41. Tot soo verre, dat men daer over de Justitie heeft moeten te hulp roepen,

42. Ende

(5)

42. Ende syne eygene Ouders, by die gelegentheydt, aldaer mede ontboden zijnde,
43. Hem ter dier occasie hebben moeten geven de getuygenisse dat hy was een Fielst ende een Schelm,
44. Ende daer na noch sich selven verstout heeft,
45. (Toonende dat sijn Gheest beyde tot overlast ofte geweld te doen,
46. Ende tot loochenen ende onwaarheyden te verdichten, even prompt ofte gereet was)
47. Haer na te geven, dat hy trouw-beloften van haer was hebbende,
48. Sonder daer van immermeer een enig woort te hebben konné waer maken.
49. Ja in tegendeel van de voornoemde Janneken Eeuwouts by confrontatie van syne logenen ende ongelijck overtuighyt geworden is,
50. Ende sulcx by den Gerechte gelast haer voortaan niet meer te molesteren.
51. Ende of hem sulcx wel hadde behooren te bedaren,
52. Dat hy echter in syne moedwilligheyt voort gaende,
53. Noch t'zedert gepraetiseert ende gemachineert heeft ghadt deselve met geweld te vervoeren.
54. Subornerende daer toe een Persoon (soo de Verdoonders bericht zijn) met een valschen Brief aen de voornoemde Janneken Eeuwouts,
55. Die aen deselve tydingh bracht, dat sekere hare Moeye ofte yemandt anders van hare naeste Vrunden doot kranck was,
56. Ende indien sy die noch levend' sien wilde, sy aenstonds met den voorn: Persoon moeste mede gaen,
57. Dat sy daer op sonder quaedt te dencken mede gaende metten selven Persoon in een Roeyschuytjen,
58. Den selven haer aen den Swijndrechtschen kant geroeyt hebbende,
59. Aldaer den voornoemden Tichelaer tegen haren wil en danck in 's voorsz Schuytjen gekomen,
60. Ende dien anderen Persoon daer uyt gegaen is,
61. Latende haer alleen met den voornoemden Tichelaer,
62. Die haer tegen wil en dank den geheelen nacht op 't water heeft gehouden,
63. Ende veel gewelts aldaer heeft aengedaen,
64. 't Gene ontwijffelijck noch swaerder soude hebben opgelopen,
65. Indien niet een swaren Donder en Blixem ontsaende,
66. Na dat sy metten voorsz Schuytjen al van Dordrecht tot voorby Rosenburgh en Blanckenburgh waren gedreven,
67. Ende 't voorsz Schuytjen daer door in perikel komende,
68. Ofte den voornoemden Tichelaer een schrick krygende,
69. Sy alsoo eyndelijck het landt wederomme heeft gekregen,
70. Als Uw Edele Mog: dit alles uyt de Verklaringe van den Stadhouder der Stadt Dordrecht Adriaen Crillaerts van den acht en twintighsten Julij leestleden konnen af nemen,
71. Ende ontwijffelijck noopende 't voorsz rapt ende geweld nader onderricht sullen zijn uyt de informatien van de voornoemde Janneken Eeuwouts selfs genomen,
72. Waer toe de Verdoonders haer in desen refereren.
73. Invoegen dat dese tegenwoordige delatie niet en is de eerste valsheydt, die den voorn: Tichelaer onbeschaemdelijck heeft willen staende houden,

A 3

74. Nemaer

(6)

74. Nemaer al in andere sware saken gelijke preuven van trouw alettien tegen de waarheyt heeft gegeven.

75. Ja oock selfs onder praestatie van eede,

76. Soo als den voornoemden Willem Tichelaer tot synen dienst gehadt hebbende eene Cornelia Pleunen,

77. Ende by deselve om hare huire als Dienstvaeght aengesproken zijnde,

78. Hy omme deselve Dienstvaeght het hare te oitsetten gefingeert heeft; eene rekeninge tot haren laste te hebben, ter sake van verscheide Aderlatingen ende Medicamenten.

79. Dat de deughdelijkheyt van de voorz rekeninge by de voornoemde Dienstvaeght volstandelijck wesende geloochent,

80. Ende hy echter geadmitteert zijnde omme deselve met eede te bevestigen.

81. De voornoemde Dienstvaeght wel versekert zijnde van de ontrouwe van de voorz contra-praetensie,

82. Hem te meermalen in 't aengesicht geseydt heeft dat hy een valschen eedt gedaen hadde,

83. Waer over hy wel de voornoemde Dienstvaeght in cas van injurien geconvenieert heeft,

84. Echter Leenmannen van Putten,

85. Zijnde een honorabel Collegie,

86. Doorgaens bestaende uyt Burgermeesters ofte Regenten van Delf, Schiedam, den Briele, en andere aensienlijke Personen,

87. Ende te dier tijdt particulierlijck gecomponeert zijnde geweest uyt de Burgermeesteren Aelbrecht van der Graef, ende Zacharias Beerehteyn van Hofdijck van Delf.

88. Den Burgermeester vander Duffen van Schiedam.

89. Adriaen Brasser Vroedtschap in den Briele.

90. Den Heere van Urck, ende andere gequalificeerde Luyden,

91. Welcke immers wel seker is, dat geen partyfchap ter wereldt in de voorz sake ten respecte van de voornoemde Dienstvaeght souden hebben genomen,

92. Alleen op 't fundament van de waarheyt van hare klachte ende rechtmatigheyt van de voorz exprobatie.

93. Den voornoemden Tichelaer synen eyfch ende conclusie ontfeyt hebben,

94. Ende sulcx metter voorz gewijfde verklaert *veritatem convicti*, [De waarheyt uytgevonden te worden]

95. Als Uw Edele Mog: sullen kunnen afnemen uyt de dingtalen ende 't vonnisse van de voorz Leenmannen, in date den tweeden September seftien hondert seventigh.

96. Boven alle 't welcke noch tot volkomen accompliffement van des voorn: Aenklagers infamie hier by komt,

97. Dat den selven ten respecte van twee distincte Personen is gecondemneert tot honorable en profytable reparatie van injurien,

98. Namentlijck aen den Heere van Piershil, ende aen den Schout van den voorz Dorpe,

99. Ende selfs omme ter sake van dien, op syne knye, de voorn: gelaedeerde Partyen, mitsgaders Godt, ende de Justitie, om vergiffenisse te bidden,

100. Als te sien is by de Dingtalen ende 't Vonnisse van de opgemelte Leenmannen in date den 3. September seftien hondert seventigh voorz,

101. Son.

101. ~~En~~ dat hy oyt daer van heeft durven provoceren.
102. Welcke voorſz condemnatie ende actie alleen ſuffiſant ſoude zijn om den voorn: Tichelaer van den rangh van eerlijke Luyden te ſecluderen,
103. *Cum ex hoc judicio damnati non tantum ignominioſi ſiant, ſed etiam paſſi §. 2. Inſt. de pœn. litig. & ibid. comm. D. D.* [Dewijl uyt zoodanigen Vonniffe niet alleen de Gecondemneerden, maer oock de Onderhevigen, voor eerloos gehouden worden.]
104. En ſouden de Verdoonders noch meer diergelijke ſtucken tot laſte van de voorn: Delateur konnen te voorchijn brengen, waer mede de infaminge van ſijn Perſoon noch verder ende krachtiger ſouden werden verſekert.
105. Edoch nademaal deſelve niet en twijffelen, of ſullen de informatien by den Hove dienhalven ex officio genomen, in dien deele hare intentie complete-lijck verſifëren,
106. Sullen deſelve oock daer ontrent alhier geen opereuſer recit maken,
107. Boven alle 't welcke den voorn: Tichelaer als noch opgenomen hebben-
de een particulieren haet ende vindictie,
108. Ter occaſie van de criminele condemnatie die de voorn: Gedetineerde in qualiteyt als Ruwaerd van den Lande van Putten, ende ſulcks *nomine officii*, [Ampts-halven]
109. Als by het voorgeroerde vonniſſe vanden 3. Septemb. 1670. is gebleken,
110. Ende ſwaerder condemnatie, die hy als noch was verwachtende ter ſake van de voor-geroerde rapt ende geweldige vervoeringe van de voornoemde Jan-
neken Feuwouts,
111. Welcken aengaende den voornoemden Delateur al over lange voor de Hooge Vyerſchare van Putten criminelijck is gedaghvaert, ende aldaer noch ge-
accuſeert werdt,
112. Heeft hy (ſoo het ſchijnt) ten deelen uyt weerwrake,
113. Ende ontwijffelijck mede om hier door te doen ceſſeren de voorſz crimi-
nele Procedures,
114. Deſe execrable accuſatie ondernomen in 't werck te ſtellen,
115. Dan wel bewuſt zijnde dat de wettige reproches van ſijn Perſoon het
credijt van ſijn aenbrengen t'eenemaal ſouden wegh nemen,
116. Heeft een vondt bedacht ende getenteert, omme ware het mogelijk ge-
weeft ſich door een verklaringe van den Gerechte ſyner woonplaetſe voor een eer-
lijk Man te doen paſſeren,
117. Sich gelatende of hy van daer metter woon wilde vertrecken,
118. Ende daer toe Atteſtatie van noode hadde,
119. Ende tot dien eynde een ontwerp hebbende opgeſtelt
120. Innehoudende dat hy was een Chirurghijn, tot noch toe aldaer gewoont
hebbende,
121. Syne kunſte, voor ſoo veel haer bekend was, wel verſtaende, &c.
122. Hadde hy om tot ſijn oogmerck te komen, in 't voorſz ontwerp mede
ſeer captieuflijk laten inſlueren dat hy was een Man van eere, die dagelijcks in de
Kerck was gaende;
123. Welcke voorſz Verklaringe ofte Certificatie hy van voornemen zijnde
van den voorn: Gerechte te gaen verſoeken,
124. Nota. Dat hy nu albereyts ſyne voorſz delatie hadde aengebracht,
125. Soo heeft hy geſingeert een noodtfakelijke boodſchap te hebben om
cens

eens t'huys te moeten wesen, ende daer op verlof van desen Hove bekomen;

126. Omme namentlijck door die fineffe ofte kunst te meerder voor legael gehouden te werden, ende syne delatie te meer geloof te doen hebben.

127. Waer inne dan medeten dubbelde valsheyt resideert,

128. Namentlijck in het pratexeren soo van de oorsaeck van sijn vertreck, als van de reden waeromme hy de voorz Attestatie begeerde,

129. Behalven de valsheyt ende cautie die in de extensie selfs was residerende,

130. Doch is by den voorz Gerechte daer op met pertinente districtie geantwoordt,

131. Dat namentlijck, indien hy een Attestatie begeerde van dat hy aldær gewoont hadde,

132. Ende dat hy een Chirurgijn was, die sijn handtwerck wel verstont, voor soo veel zy wisten,

133. Ende dat hy oock in de Kerck quam, &c.

134. Hem deselve wel soude gegeven worden,

135. Dan, voor soo veel hy mede inde voorz Certificatie ofte 't ontwerp van dien hadde doen inloopen, dat hy was een Man van eere,

136. Dat daer inne niet konde werden getreden,

137. Waer op hy dan syne voorgenomen captie ontdeckt fiende,

138. En geene apparentie hebbende om tot de voorz Certificatie te komen,

139. Het voorz ontwerp heeft aen stucken gescheurt, ende alsoo met mislukten aenslagh is henen gegaen,

140. Staende op het voorz point sonderlinge te noteren, het sinistre beleyde van den voorn: Tichelaer, om tot de voorz Attestatie te komen,

141. Ende sonderlinge, dat ten tyde als hy die quam versoecken, ter voorz plaatse als noch geene de minste kennisse, nochte oock selfs geruchten waren van syne delatie,

142. Veel min van het saiseren van de Gedetineerde.

143. Sulcks dat de voorz weygeringe met geene insichten ter wereldt kan geschiedt zijn,

144. Als alleenlijck, om dat die van den Gerechte in haer gemoet overtuyghet waren soodanigen verklaringe niet te konnen geven,

145. Soo als Uw Edele Mog: ontwijffelijck sal zijn gebleken by de informatien hier over genomen,

146. By dewelcke de Verdoonders niet en willen twijffelen of sullen noch nader openingen gedaen zijn van des voorn: Dilateurs quaet leven en geruchten,

147. Dit meest al te samen stalen van infamie ende valsheyt zijnde waer mede hy al besmet was, voor dat de navolgende rencontre tusschen den Gedetineerden ende hem voor-gevallen is geweest.

148. Welcken aengaende de waerheydt sulcks is,

149. Dat den selven Tichelaer op Vrydag den 8. van de voorlede maent Julij's morgens ontrent tusschen 10 en 11 uyren.

150. Sonder ontboden te zijn,

151. Ofte datmen eenige kennisse van sijn aenstaende yfite gehad heeft,

152. Is gekomen tot Dordrecht aen het huys van de Gedetineerde,

153. Als doen pijnlijck en onpasselijck te bedde leggende,

154. Ende verfocht hebbende den selven alleen te spreken,

155. Hem eenige malen geseydt is dat sulcx niet te passe quam, ofte niet konde geschieden,

156. Dat